

Základní škola a gymnázium Vítkov, příspěvková organizace
Komenského 754, 749 01 Vítkov

Školní vzdělávací program školní družiny a školního klubu

CESTA OBJEVŮ

Motto: „Co nevím a neznám, to objevím.“

1 Charakteristika školní družiny a školního klubu

Školní družina a školní klub jsou nedílnou součástí školy. Plní úkoly zájmového vzdělávání především v odpoledních hodinách. Respektují a rozvíjejí věkové a individuální zvláštnosti žáků, učí žáky vhodně využívat svůj volný čas k rozvoji zájmů, potřeb, nadání, zálib a rozvoji důležitých osobních a sociálních kompetencí. Mají důležitou roli v prevenci sociálně patologických jevů.

Školní družina a školní klub jsou místem jak pro zmíněné zájmové vzdělávání žáků, tak pro relaxaci sil žáků po školním vyučování, tvořivé rozvíjení a posilování sebevědomí, i pro vzájemnou komunikaci.

Kapacita školní družiny i školního klubu je uvedena v rejstříku škol.

2 Personální a ekonomické podmínky

Ve školní družině a školním klubu pracují vychovatelky/lé. Všichni si doplňují vzdělání studiem odborné literatury a časopisů, sledují nové trendy v problematice zájmového vzdělávání, aktivně se účastní akreditovaných kurzů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech sportovních a tělovýchovných, výtvarných, rukodělných a ručních prací, práce s keramikou a nekonvenčními technikami. Vychovatelky/lé vytváří příznivé sociální klima, mají organizační schopnosti, vybranými aktivitami u žáků vzbuzují zájem o činnost, mají právní vědomí a znají bezpečnostní předpisy pro práci s žáky.

Výše úplaty za zájmové vzdělávání se řídí vnitřním řádem školní družiny a školního klubu. Provoz školní družiny a školního klubu je hrazen z prostředků zřizovatele a prostředky na platy jsou hrazeny ze státního rozpočtu. K financování aktivit jsou využívány rovněž dotace.

3 Charakteristika žáků a podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Účastníky zájmového vzdělávání jsou děti a žáci, účastníky mohou být také pedagogičtí pracovníci, zákonní zástupci, popřípadě další fyzické osoby. Školní družinu navštěvují žáci 1. - 5. ročníku základní školy a školní klub žáci 6. – 9. ročníku a příslušných ročníků víceletého gymnázia.

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vychovatelky/lé školní družiny a školního klubu spolupracují se školním poradenským pracovištěm Houpačka a společně stanovují vhodné formy integrace. Pro tyto žáky je možno zapůjčit didaktické a kompenzační pomůcky z inventáře školy.

U žáků se zdravotním znevýhodněním je při pohybových aktivitách brán ohled na jejich zdravotní omezení.

Žákům mimořádně nadaným jsou k dispozici různé encyklopedie, ze školní knihovny lze zapůjčit odbornou literaturu.

4 Spolupráce s jinými subjekty

Spolupráce s jinými subjekty je nedílnou součástí činnosti školní družiny a školního klubu. Žáci se zapojují do aktivit Města Vítkova (vítání občánků do života, vystoupení pro seniory) a Střediska volného času. Žáci se aktivně zapojují do mimoškolních aktivit školy (velikonoční a vánoční dílny, maškarní ples, dny otevřených dveří, zápis žáků do prvních tříd). Vychovatelky/lé pořádají akce pro žáky a jejich zákonné zástupce (dny matek, otců, sourozenců, dědečků a babiček). V době prázdnin pořádají letní tábory.

5 Podmínky pro činnost

Školní družina a školní klub mají k dispozici herny, učebny, gymnastický sál, keramickou dílnu a tělocvičnu.

Prostory jsou vybaveny nábytkem, koberci, didaktickou technikou, keramickým kruhem, keramickou pecí, stolními hrami, stavebnicemi, potřebami pro výtvarné a pracovní činnosti. Pro tělovýchovné a sportovní aktivity je k dispozici sportovní nářadí a náčiní, míče, švihadla, lana, lze využívat také pomůcky z tělovýchovného kabinetu školy. Pro rozvoj čtenářských dovedností a návyků má školní družina i školní klub k dispozici dětské časopisy (Sluníčko, Amos, Golem, Hravá školní družina aj.) a knihy. Činnost školního klubu probíhá v klubovnách, které jsou určeny k odpočinkovým a zájmovým činnostem žáků. Žáci mají k dispozici také gymnastický sál a vybavenou školní kuchyňku.

Školní družina a školní klub využívají pro volnočasové aktivity také hřiště před budovou školy (míčové a pohybové hry), travnaté hřiště (atletické soutěže, kopaná, košíková, pohybové hry), průlezky a houpačky v zahradě areálu školy, malou tělocvičnu a halu.

6 Cíle výchovně vzdělávací práce

Cílem výchovně vzdělávací práce je rozvoj osobnosti člověka tak, aby byl připraven na další osobní a občanský život, na výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života, pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, utváření vědomí národní a státní příslušnosti, k respektování jiné etnické, kulturní, náboženské, jazykové a národnostní skupiny, pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů, získávání a uplatňování znalostí o životním prostředí, jeho ochrany, ochrany a bezpečnosti zdraví, poznávání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, k pochopení zásad a pravidel pro soužití v národním a mezinárodním měřítku.

7 Klíčové kompetence

Ve školní družině a školním klubu podněcujeme žáky ke vzdělání na základě jejich zájmu. Zájmové vzdělávání je dlouhodobým procesem, souhrnem vědomostí, dovedností, schopností a postojů žáků, které získávají v průběhu docházky do školní družiny a školního klubu, které se budou prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

a) Kompetence k učení

- žák se učí s chutí, započatou práci vždy dokončí
- získané dovednosti a vědomosti dává do souvislosti a uplatňuje je v praktických situacích a dalším učení
- získává vědomosti z různých pramenů a zdrojů

b) Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění a problémů kolem sebe, snaží se situaci či problém pochopit a nalézt různé způsoby řešení
- rozlišuje správná a chybná řešení a najde nová
- uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí
- chápe, že vyhýbání se řešení problémů nevede k cíli
- započatou činnost vždy dokončuje

c) Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi a vyjadřuje je ve vhodně formulovaných větách
- vyjádří svůj názor, komunikuje bez ostychu se svými vrstevníky i dospělými
- správně se vyjádří (i písemně) a rozšiřuje si slovní zásobu
- naslouchá jiným
- komunikuje kultivovaně

d) Sociální a interpersonální kompetence

- samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně zodpovídá a nese důsledky
- projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu
- spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit, přijmout kompromis, respektovat dohodnutá pravidla, respektovat ostatní členy skupiny, tolerovat odlišnosti mezi lidmi
- naučit se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit činnost, obhájí rizika svých nápadů

e) Kompetence občanská

- žák si uvědomuje svá práva, práva druhých, ale uvědomují si také své povinnosti
- vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit
- dbá na zdraví své i druhých, chová se zodpovědně s ohledem na zdraví, bezpečné prostředí (přírodní a společenské)
- váží si tradic a kulturního dědictví národa
- respektuje sociální a kulturní prostředí (národnostní, etnická, sociální)

f) Kompetence k trávení volného času

- orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času jak v organizovaných, tak také v individuálních činnostech
- vybírá zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy, záliby a potřeby
- odmítne nevhodné nabídky pro trávení volného času

8 Obsah vzdělávacího programu

8.1 Místo, kde žijeme

Cíl: škola, město, stát, organizace života v rodině, škole, společnosti, obci

Výchovně vzdělávací strategie: vycházky do okolí školy, poznávání různých zajímavých lokalit města, bezpečnost při cestě do školy, malování, vyprávění o svém bydlišti, zjišťování zajímavostí, dokumentů a fotografií

Klíčové kompetence: a, b, c, e, f

8.2 Lidé kolem nás

Cíl: vztahy mezi žáky, pravidla slušného chování, hodnocení a sebehodnocení, příbuzenské vztahy v rodině, mediální výchova (rozhovory, vyprávění o tom, co se dozvěděli, slyšeli a četli v médiích), základní práva a povinnosti žáků

Výchovně vzdělávací strategie: základní dovednosti společenského chování (pozdravit, poděkovat, slušně požádat), kultivovanost slovního i písemného projevu, umění naslouchat, kladný vztah ke spolužákům, radost ze spolupráce, hodnocení (radost ze spolupráce, pozitivní klima v oddělení, zdůrazňovat klady a úspěchy)

Klíčové kompetence: a, b, c, d, e

8.3 Lidé a čas

Cíl: pověsti a báje regionu, tradice, zvyky, různý způsob života, historie města a orientace v čase, správný režim dne

Výchovně vzdělávací strategie: dodržování režimu školní družiny a klubu, jeho příprava a realizace, hry a soutěže, pravidelná příprava na vyučování, úcta k času druhých a vhodné využití svého času, hledání a zjišťování informací z historie svého bydliště

Klíčové kompetence: a, b, d, e, f

8.4 Rozmanitost přírody

Cíl: seznámení se s proměnlivostí a rozmanitostí přírody

Výchovně vzdělávací strategie: ochrana a pozorování přírody, vliv člověka na přírodu (likvidace a třídění odpadů, chování v přírodě), živá a neživá příroda, chráněná území v regionu a okolí školy, pokojové rostliny

Klíčové kompetence: a, b, e

8.5 Člověk a jeho zdraví

Cíl: poznat sami sebe, odpovědnost za své zdraví

Výchovně vzdělávací strategie: zdraví a nemoc, zdravotní prevence (otužování, správný režim dne, zdravá výživa), poučení o úrazech a jejich předcházení, ošetření drobných poranění, dodržování osobní hygieny a čistoty, jak vyhledat první pomoc, telefonní čísla tísňového volání

Klíčové kompetence: a, b, c, d, e, f

8.6 Umění a kultura

Cíl: vytvářet a formovat u žáků estetické cítění, vztah k umění, seznamovat je s kulturou regionu a státu, s uměním hudebním, literárním, malířským, ilustračním, architektonickým a filmovým dědictvím našeho státu

Výchovně vzdělávací strategie: kultura chování, komunikace, stolování, oblékání, cestování, osvojení estetiky - krásna, vnímání světa a okolí, vyjadřování neverbální - pomocí linie, tvaru, barvy, gesta, mimiky, použití nových výtvarných technik, dramatizace pohádek, dramatizace různých situací, účast na výstavách a kulturních akcích

Kompetence: a, b, c, e, f

8.7 Informační a komunikační technologie

Cíl: základy práce s počítačem

Výchovně vzdělávací strategie: využití základních funkcí počítače, dodržování základních pravidel bezpečné práce s hardwarem a softwarem, ochrana dat před poškozením, ztrátou, zneužitím, vyhledávání informací a komunikace (internet), zpracování a využití informací (práce s textem, obrázkem), prezentace, bezpečná práce s internetem (kyberšikana)

Klíčové kompetence: a, b, c, d, e, f

9 Formy činnosti školní družiny a školního klubu

Dobu, kterou žáci pobývají ve školní družině a školním klubu, mohou využívat k rozvíjení svých zájmů a potřeb.

Zájmová činnost školní družiny je orientována na pohybové a tělovýchovné aktivity, výtvarné a rukodělné činnosti, hudebně pohybovou a dramatickou činnost.

Zájmová činnost školního klubu je zaměřena na sportovní oblast - florbal, fotbal, vybíjená, ale také výtvarné a rukodělné činnosti - keramika a kulturní činnosti - nácvik divadla, tanec.

Zájmové vzdělávání žáků probíhá také v dalších činnostech a aktivitách, které jsou rozpracovány v týdenních plánech vychovatelek a obsahují tyto činnosti:

- pravidelná činnost - je dána týdenní skladbou zaměstnání, kterou si každá vychovatelka vytvoří dle věkového složení a rozvrhu dětí svého oddělení

- spontánní činnosti - četba, poslechové činnosti, klidové zájmové činnosti, samostatná četba knih a časopisů, relaxace na koberci, rozhovory s žáky (kompetence: a, b, c, d, e, f)
- odpočinkové činnosti - aktivní odpočinek, tělovýchovné a pohybové aktivity, výtvarné a rukodělné činnosti, hudba, zpěv, tanec, dramatická, přírodovědná a vlastivědná činnost (kompetence: a, b, c, d, e, f)
- příprava na vyučování - samostatná příprava na vyučování dle potřeb žáků, didaktické hry (kompetence: a)
- příležitostné akce - akce nad rámec týdenní skladby - výlety, akademie, velikonoční a vánoční dílny, soutěže okrskového a okresního rázu, prázdninové tábory, tematická soutěžní odpoledne (kompetence: a, c, d, e, f)

10 Časový plán a provoz, podmínky přijímání uchazečů, průběh a ukončování vzdělávání

Školní družina a školní klub jsou v provozu denně od pondělí do pátku v ranních i odpoledních hodinách. Oddělení školní družiny jsou naplňována do počtu nejméně 20 a nejvíce 30 žáků. Časový harmonogram pro daný školní rok je podrobně rozpracován v Organizaci školní družiny a školního klubu. Časové rozvržení a uspořádání se řídí požadavky psychohygieny.

Vychovatelky/lé si vytvoří týdenní skladbu činnosti, která odpovídá hygienickým a pedagogickým požadavkům a vychází z požadavků školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání. Docházka žáků školního klubu je denně evidována v docházkové knize. Vychovatelky/lé žáků školní družiny využívají pro komunikaci se zákonnými zástupci mimo jiné zápisník školní družiny.

Zákonní zástupci žáků přihlásí žáka do školní družiny a školního klubu na základě řádně vyplněné přihlášky, ve které je přesně stanoven způsob a doba odchodu ze školní družiny nebo školního klubu. Odhlašování se provádí písemnou formou zákonným zástupcem žáka. Doklady o ukončení zájmového vzdělávání nejsou vydány.

Účastníci budou přijati do školní družiny a školního klubu do výše kapacity (viz rejstřík škol) v pořadí příchozí platby na účet školy a řádně vyplněné přihlášky.

Žák může být ze školní družiny nebo klubu vyloučen, pokud soustavně nebo významně porušuje kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních.

11 Bezpečnost a ochrana zdraví

Pro činnost školní družiny a školního klubu byl vydán „Vnitřní řád školní družiny a školního klubu“.

Žáci přihlášení do školní družiny a školního klubu jsou poučeni o BOZP a záznam je uveden v přehledech výchovně vzdělávací práce jednotlivých oddělení.

Vychovatelky/lé dbají na dodržování bezpečnosti při všech činnostech, při hrách v hernách, při práci s ostrými nástroji a při chůzi po chodbách, při převodu do jednotlivých oddělení.

Při činnostech na hřišti dbají na bezpečnost při pohybových aktivitách, míčových hrách, při pobytu na průlezkách. Dbají na dodržování BOZP při pobytových a zotavovacích akcích, na výletech a výjezdech mimo školu.

Vychovatelky/lé dbají na dodržování pitného režimu žáků.

12 Využití školního vzdělávacího programu v celoroční hře „Cesta objevů“

Motivace hry: „Co nevím a neznám, to objevím.“

Organizace: Celoroční plán hry je rozvržen do desíti oblastí činností. Je realizován jako celoroční hra pro žáky všech oddělení. Vychovatelky/lé rozpracují jednotlivé okruhy činností dle věku a schopností žáků svého oddělení.

Pravidla a hodnocení hry: Při stanovení kritérií hry není podmínkou v jednotlivých úkolech vyhrát, ale zúčastnit se. I to lze považovat za splnění úkolu. Cílem je vhodnou motivací s přesně stanovenými podmínkami hry, hodnocením a bodováním zapojit co nejvíce žáků. Ve hře hodnotit také plnění úkolů, povinností určených ve školní družině a školním klubu, kamarádké a slušné chování, zacházení s vybavením. Zapojit do hry co nejvíce žáků tím, že se budou spolupodílet na námětech, nápadech a obsahu úkolů a činnosti ve hře.

Témata:

1. Moje škola

- z historie školy (kroniky, pamětníci, změny ve škole)
- běh do schodů, orientace ve škole „Podzimní 60“
- škola mých snů - stavebnice, výtvarné a literární práce

2. Tady bydlím já

- orientace ve městě, okolní vesnice - vycházky, práce s mapou, hledání informací
- historie města a svého bydliště - pověsti, báje
- kulturní a historické památky - vycházka
- „Město, jak ho vidím já“ - kresba koláž, práce s hlínou, literární práce

3. Moje vlast

- najdi 5 (10) nej o Česku
- z historie našeho státu - státní symboly, významné dny, řeč, nářečí, tradice
- náš region - co už víme a co ještě zjistíme
- naše města, přírodní krásy, sportovní úspěchy

4. Já, minulost a budoucnost

- lidové tradice (vánoce, velikonoce, přísloví, pranostiky)
- „A přece se točí“ (sluneční soustava, základní informace)
- život ve vesmíru (literární a výtvarná činnost - mimozemšťané)
- organizace zájezdu do planetária

5. Příroda je můj život

- flóra a fauna v okolí bydliště a města

- péče o pokojové rostliny
- kimova hra, kvízy, rébusy
- naučné a přírodovědné stezky v okolí bydliště

6. Svět zvířat

- najdi 5 (10) nej o zvířatech
- „Můj mazlíček“ – výtvarná soutěž, zpíváme o zvířatech
- opičí dráha
- stavíme ZOO

7. Co dokáže člověk

- práce s různým materiálem
- zaměstnání rodičů, čím chci být - literární práce, vyprávění
- co originálního dokážeš vyrobit
- významné osobnosti našeho regionu, státu

8. Pohádkový svět se skřítky

- skřítkci zpěváčci, tanečníci, výtvarníci
- dramatizace pohádky
- pohádková stezka odvahy
- čteme a tvoříme pohádky

9. Poznej sám sebe

- udělej pro někoho drobný dárek
- znáš sebe - testy, hlavolamy
- dramatizace životních situací
- znáš kouzelná slovíčka a umíš je používat

10. Překonej sám sebe

- zúčastni se soutěží, které organizuje školní družina školní klub, a překonej svůj strach
- nauč se v průběhu roku alespoň 3 nové hry a jednu se pokus sám organizovat

13. Aktivity v rámci projektů

Aktivity realizované v rámci projektů jsou nově zřízenými aktivitami a jsou žákům školní družiny a školního klubu poskytovány zdarma.